Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 19. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЛЮТОГО 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 1, 1984 No. 19. VOL. XCI.

Е. Касинець очолив Слов'янський Відділ Нюйоркської бібліотеки

Ню Йорк. — З днем 30-го січня 1984 року, Едвард Касинець, який відомий широко українській спільноті із своєї успішної праці на пості архівара над збагаченням української бібліотеки в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету, перебрав пост директора Слов'янського відділу Публічної бібліотеки в Ню Йорку, при 42-ій вулиці і 5-ій авеню.

Е. Касинець

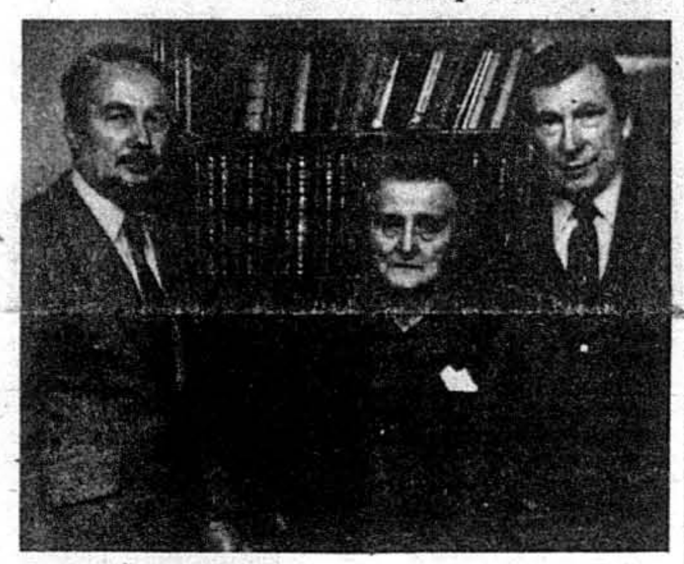
Е. Касинець останні три роки перебував у Каліфорнійському університеті в Берклі, де був бібліотекарем у Слов'янському відділі.

Е. Касинець закінчив з відзначенням Сейнт Джанс університет в Ню Йорку, а відтак дальші студії на Колюмбійському університеті. В роках 1971-72 він був на стипендійному відрядженні на Московському університеті, а після повороту працював в університетах в Ню Йорку, Чикаго і Вашінгтоні.

Е. Касинець найбільше інтенсивно працював в історії слов'янських видань і сучасній совєтській бібліографії.

Будучи в УНІГУ, Е. Касинець, крім праці в бібліотеці, належав до редакційної колегії журналу „Українські Гарвардські Студії" і був дорадником для періодичної літератури емігрантів із Східньої Европи.

Подарували словник в пам'ять д-ра О. Бойка

На фото (зліва): проф. Д. Гусар-Струк, Галина Бойко, проф. М. Лупул, на тлі енциклопедичного словника.

Торонто. — У першу річницю смерти бл. п. д-ра Осипа Бойка (6-го липня 1912-10 жовтня 1982) родина покійного подарувала Канадському Інститутові Українських Студій (КІСУ) із особистої бібліотеки бл. п. д-ра Бойка дорогоцінне й рідкісне видання — 86-томовий „Энциклопедическій словарь" видання Брокгавза і Ефрона, 1890-1907.

Повний комплет цього дореволюційного енциклопедичного словника (ринкова вартість приблизно 3,000 кан. дол.), являє собою одне з кращих джерел біо-бібліографічних даних про дореволюційну Україну.

КІУС віддав цей енциклопедичний словник редакційному бюрові англомовної енциклопедії українознавства (АЕЯ-2) в Торонто. В першу чергу цей довідник буде дуже корисним посібником для редакційної праці над дальшими томами (2-5) АЕУ-2. Перший том АЕУ-2 за редакцією проф. Володимира Кубійовича вже друкується і появиться осінню 1984 року. Після закінчення редакційної праці над дальшими томами цей доволі рідкісний довідник перейде на сталe збереження до бібліотеки КІУСу в Едмонтоні.

Покійний д-р О. Бойко був членом Українського Товариства Професіоналістів і Підприємців, президентом торонтонського відділу, і віцепрезидентом Крайової екзекутиви. Активний в громадському житті бл. п. д-р Бойко був шість років президентом торонтонського Відділу КУК, він був теж деякий час головою Округи УНС в Торонто.

Родина покійного своїм даром гідно відмітила першу річницю його смерти. Проф. Манолій Лупул, директор КІУС, і проф. Данило Гусар-Струк, директор енциклопедичного бюра в Торонто зустрілися з родиною бл. п. д-ра Бойка і з вдячністю прийняли її пропам'ятний дар.

Вийшла нова платівка Школи Кобзарського Мистецтва

Ню Йорк. — Нещодавно вийшла і поступила у продаж нова платівка Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку з нагоди 10-річчя Школи. Награла платівку під назвою „Ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва Ню Йорку — 10-річчя", фірма „Євшан-рекордс" в Канаді.

На одному боці платівки в'язанка танкових мелодій „Ой, гоп! ти-ни-ни"; Козацька в'язанка; „Сонце гріє" сл. Шевченка, народна мелодія; „Встає хмара з-за лиману" сл. Т. Шевченка, муз. В. Ємця; „Буковинка", народна танкова мелодія"; повстанська пісня в аран. Г. Китастого „Соловейку, любий брате". На звороті — „Київський вальс", „Мюзет" муз. Баха, аран. Ю. Китастого; „Зоре моя, вечірняя" Т. Шевченко — Я. Степовий; „Менует", муз. Баха, аран. М. Фаріона;

„Пісня про Мазепу" слова невідомого автора, муз. В. Мішалова; „Там за тихим за Дунаєм", уривок з опери „Запорожець за Дунаєм" муз. Гулака-Артемовського. Солісти: Н. Гончаренко, О.Холоба, Галина Адреаліс М. Йовик, М. Невмержицький.

Платівку або касету в ціні 7.50 дол. можна придбати в українських крамницях або безпосередньо в Школі КМ: 184-182 164 St. Jamaica, N.Y. 11432.

Розпочалась чергова совєтська „шопка" виборів

Москва. — Центральні совєтські газети „Правда", орган ЦК КПСС, і „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, а за ними республіканська преса, розпочали друкувати на своїх, очевидно перших сторінках, інформації про чергову совєтську „шопку" виборів до Верховної Ради СССР під голосними заголовками — „Соціялістична демократія в дії".

У цій рубриці чого тільки не понаписувано: і про окружні передвиборчі наради, представлення „громадських організацій і трудових колективів", які, мовляв, „всебічно обговорюють висунуті на зборах кандидатури, приймають рішення про їх підтримку"; і про діловий характер таких нарад, високу активність виборців, справжнє соціялістичне народовладдя тощо.

Очевидно, першим кандидатом в СССР до „найвищого органу державної влади" є ізольований у якійсь там закритій для відвідувачів санаторії, але все ще „керівник першої соціялістичної держави в світі" і перший КҐБіст Юрій Володимирович Андропов, який тільки формально виконує функцію генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР. І з цього приводу, — пишуть совєтські газети, — „мільйони трудящих всієї країни сповнені великого душевного піднесення, приливу енергії і бойового настрою".

Про забріханість совєтської пропаґанди говорить ще й така цитата, взята з „Радянської України" з 13-го січня ц.р.: „Надихає те, що Центральний Комітет КПСС, Політбюро ЦК на чолі з товаришем Ю.В.Андроповим незмінно приділяють непослаблену увагу вузловим проблемам соціяльно-економічного розвитку країни, принципово виявляють недоліки,ставлять конкретні зрозумілі близькі всім людям завдання на майбутнє".

Кожному відомо у якому фізичному стані знаходиться Ю. Андропов, якого ніхто не бачив на очі від серпня 1983 року і який, згідно з оцінкою західніх аналітиків, ледве чи повністю керує імперськими справами, тим більше економікою, до якої він ніколи не мав жадного відношення, „рубаючи мечем голови з плечей" противникам „першої в світі соціялістичної держави" на протязі всього свого дорослого життя.

Після висунення Андропова кандидатом до Верховної Ради СССР, лявіна номінацій покотилась до низу. Черговими кандидатами були висунені „обранці народу": М. О. Тіхонов, К. У. Черненко, В.В. Ґрішін, Д.Ф. Устінов, Г.В. Романов, М.С. Ґорбачов та інші теперішні і майбутні лідери цієї диктаторської імперії.

НАТО вказує на зменшення видатків на зброю в СССР

Брюссель, Бельгія. — Цьогорічний звіт НАТО про совєтську військову розбудову говорить, що совєтські військові витрати відносно дещо зменшилися за останній час. Нові досліди говорять тільки про відносне зменшення видатків, тобто відносно величезних видатків у 1970-их роках, коли вони зростали на 4-5 відсотків річно, а тепер вони зростають приблизно на 2-3 відсотки.

Основною причиною такого відносного зменшення совєтських видатків на озброєння звіт вважає інфляцію та важкий стан совєтської економіки взагалі, включаючи загальний спад виробництва, проблеми постачання, а також складні проблеми модернізації сучасного озброєння.

Звіт одночасно підкреслює, що немає найменших познак того, що совєтське керівництво вирішило сповільнити розвиток військової розбудови. За три останні роки „приблизно стільки ж систем озброєння були розроблені, як за минулі два десятиліття.

Дослідження НАТО показує, що дійсна совєтська військова розбудова та витрати на неї набагато перевищують офіційні совєтські дані. Встановлено, що згідно з сучасними цінами, Кремль видає 14-16 відсотків загального доходу на військові цілі в порівнянні з трьома відсотками в більшості європейських країн НАТО та шість відсотків у ЗСА.

Звіт виявляє, що не зважаючи на відносне сповільнення росту видатків на військові цілі, Совєтський Союз виробляє велику кількість зброї, включаючи понад 2,500 балістичних ракет, 6,000 військових літаків та 15,000 танків річно.

Крім того Москва постійно вдосконалює своє стратегічне озброєння. Далі звіт стверджує, що не зважаючи на деяке сповільнення витрат на озброєння, Совєтський Союз надалі буде продовжувати розбудову своєї військової могутности в наступних роках.

Вийшла книжка „Над тихим Серетом"

Ню Йорк. — Минулого року із видавництва „УКРАПРЕС" (д-р Іван Овечко) та накладом Михайла Ступки появилася 418-сторінкова книжка в твердій люксусовій обгортці п.з. „Над тихим Серетом"; спогади і оповідання. Автор перших трьох розділів цієї книжки — Яків Косовський, четвертого розділу-М. Ступка, який і упорядкував матеріяли до цього видання.

Тому, що характер цих спогадів і оповідань є реґіонально-документальний, редакція подекуди затримала кольоритність мови оригіналу. У книжці цій, де є багато фотографій, що віддзеркалюють життя, яке проходило на цих землях, передано також увесь оригінальний фолкльор, побут та традиції українського села, тут і там відображених у народних піснях і заспівах.

Книжку цю — в ціні 22 долярів — можна набути, звернувшись на адресу автора: M. Stupka, 28-21 37th St., Astoria, N.Y. 11103.

У ЛМКЛЮБІ ДОПОВІДАТИМЕ ІНЖ. С. ТКАЧУК

Ню Йорк. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 3-го лютого, в годині 7-ій вечора, тут, при 136 Друга авеню, гість з Букарешту поет і письменник інж. Степан Ткачук виголосить доповідь на тему: „Українці в Румунії". Після доповіді — запити.

СТУДЕНТСЬКА ЗАБАВА В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Як уже інформовано, Українська Студентська Громада Сиракюзького університету влаштовує студентську забаву в суботу, 4-го лютого ц.р., в новій залі української православної церкви Св. Луки при 3290 Warners Rd., у Ворнерс, Н. Й. Початок о 9-ій год. вечора. Гратиме оркестра „Червона Рута". Вступ: 7 дол. від дорослих; 6 дол. від молоді. Прибуток призначений на потреби Українського відділу Сиракюзького університету.

Г. КОЛЬ ЗАКІНЧИВ ВІДВІДИНИ ІЗРАЇЛЯ

Єрусалим. — Канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль закінчив у неділю, 29-го січня, свої відвідини в Ізраїлі без найменших познак, що його переконали не схвалювати продажу зброї Савдійській Арабії.

У трьох із чотирьох зустрічей з прем'єром Ізраїля Іцаком Шаміром Коля переконували відмовитися від схвалення запропонованого продажу, але на пресовій конференції перед від'їздом німецький канцлер заявив, що рішення у цій справі буде зроблене в Бонні, а не в Єрусалимі.

„Мій уряд, приймаючи рішення у всіх випадках подібного роду, повністю враховує законні інтереси дружніх країн у даному районі, а також бере до уваги загальну відповідальність за мир", — сказав канцлер. Притиснутий репортерами дати яснішу відповідь, Коль додав: „Звичайно, я візьму до уваги та обдумаю все це, що я почув тут, коли ми будемо приймати рішення. Але я не приїхав до Єрусалиму для того, щоб рішати цю справу тут. Рішення буде прийняте в Бонні після необхідних обговорень".

Офіційний представник німецької урядової делегації сказав, що Західня Німеччина правдоподібно продовжуватиме справу продажу Савдійській Арабії протилетунських танків типу „Гепард" та панцерників типу „Мардер".

Пресовий секретар Шаміра, Аві Павзнер, відповів на це: „Я думаю, що це буде велика помилка і що це викличе протилежну реакцію тим відносинам між Західньої Німеччиною та Ізраїлем, які тепер існують, а також між жидами в цілому світі, особливо в ЗСА. Тут в Ізраїлі пам'ять про голокост все ще дуже жива. Через свою минулу історію Німеччина несе важку відповідальність у відношенні до нас. Ми надіємося, що канцлер зрозуміє, після своїх відвідин в Ізраїлі, глибину наших почуттів".

Ізраїльські заперечення, здається, мало подіяли на західньонімецькі міркування. Той факт, що ЗСА є головним продавцем зброї Савдійській Арабії правдоподібно послабив докази Ізраїля, які він представив західньонімецькому канцлерові.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, після того, як він проголосив вже свою кандидатуру на перевибір на чергову каденцію, став об'єктом ще більшого зацікавлення не тільки політичного і журналістичного світу, але також досідницьких інститутів і, очевидно, комуністичного світу. Прихильні до ЗСА політичні аналітики кажуть, що Р. Реґен є найбільш популярним президентом ЗСА від Двайта Айзенгавера. Чималою заслугою Реґена є його здібність знаходити співпрацю з речниками обидвох політичних партій на форумі Конґресу і це створює добрий клімат для полагодження таких справ як економіка, дозброєння Америки, привернення підупалого престижу ЗСА в світі, зниження інфляції і виведення країни з глибокої рецесії, яка загрожувала господарською катастрофою. Вся ця діяльність, на думку політичних спостерігачів, була причиною злості Совєтського Союзу й інших комуністичних держав на Р. Реґена, хоч це не послабило поваги американських громадян до свого Президента.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II найменував єпископа Джана О'Коннора на становище архиєпископа третьої по величині нюйоркської архидієцезії, який приходить на цей опорожнений пост у наслідок смерти кардинала Терренса Кука. 64-річний єпископ Дж. О'Коннор 27 років служив в американських морських піхотинцях як капелян і дослужився навіть ранґи адмірала і тому його номінація на архиєпископа нюйоркської архидієцезії, яка опікується по традиції американськими збройними силами, не була великою несподіванкою для багатьох церковних і політичних діячів. В останньому часі єпископ О'Коннор заступав кардинала Т. Кука у його нелегких обов'язках обслуговування армійських частин. Раніше О'Коннор був духовним опікуном відносно малої епархії в Скрентоні, Па., яка нараховує тільки 348,234 католиків, в порівнянні з 1,8 мільйонами католиків в нюйоркській архидієцезії і великими побічними обов'язками в армії. Спостерігачі відмічують, що єпископ Дж. О'Коннор був одним з ініціяторів опублікованого листа із засудом нуклеарної зброї. Він народився у Філядельфії, Па., 15-го січня 1920 року, студіював в коледжі св. Карла і в католицькому університеті у Вашінгтоні, а докторат здобув в Джорджтавнському університеті.

ПОПУЛЯРНИЙ СПІВАК рок-енд-роллу Майкел Джексон, який під час кручення реклями в Лос Анджелесі зазнав попечення і короткий час навіть перебував у шпиталі, покинув медичне заведення на рекомендацію його особистого лікаря, який твердить, що поранення Джексона не вимагає спеціяльної терапії чи лікування і тому немає потреби тримати його в лікарні .Вогонь знищив частину волосся на голові в артиста і верхню частину одежі. В загальному усі дивуються, що він вийшов з цього випадку так легко.

ПОЛІЦІЯ В ЛОНДОНІ заарештувала відомого американського артиста Ентоні Перкінса, відомого особливо з його ролі вбивці-шізофреніка у фільмі Алфреда Гічкока „Психо", за перевіз наркотиків, які були знайдені у його підручній торбі, зокрема маріхуани і ЛСД, наркотику, який виклакиє галюцінації. Речники Скотланд Ярду не бажали виявити на якій підставі вони підозрівали Перкінса у перевозі наркотиків. А. Перкінс прибув до Лондону з Лос Анджелесу і був притриманий на летовищі Гітров. Два тижні тому службовці Скотланд Ярду притримали були дружину колишнього популярного члена музичної ґрупи Бітлс Лінду МекКартні, яка поверталася з Караїбських островів до Великобританії. У неї також знайшли маріхуану.

ТОДІ КОЛИ РЕСПУБЛІКАНЦІ задоволені, що президент Роналд Реґен рішився кандидувати на другу каденцію демократи вже почали вести проти нього гостру, а в багатьох випадках сперту на неправді кампанію. Навіть сам спікер Палати Реперзентантів Томас О'Нілл, демократ з Массачусетс, заявив, що „американський нарід не прийме кандидатури Р. Реґена і не захоче жити ще чотири роки в небезпеці і болю". Що думав Т. О'Нілл про „біль", політичні спостерігачі і кореспонденти так і не змогли довідатися, хоч здогадуються, що він мав на увазі соціяльні програми. Крім того О'Нілл думає, що Реґен був людиною, яка „ділила американський нарід, а не об'єднувала". Він, мовляв, поділив Америку на багату і бідну частини і продовжує це робити сьогодні. Республіканські стратеги, як пише преса, підготовляються тепер до контратаки проти „злобних і систематичних виступів" массачусетського політика, якого мабуть демократичні стратеги використовуватимуть у передвиборчій кампанії з огляду на його видне становище в Палаті Репрезентантів, — кажуть політичні аналітики.

ЩЕ ОДИН ПІХОТИНЕЦЬ ЗАГИНУВ В ЛИВАНІ

Бейрут, Ливан. — Американський морський піхотинець був убитий, а три інші поранені в понеділок, 30-го січня, як протиурядова міліція обстріляла становища піхоти на бейрутському летовищі. Це була ще одна жертва ливанської трагедії. Від 8-го січня не було жертв морської піхоти, а від прибуття її до Ливану в серпні 1982 року загинули вже 259 морських піхотинців, а 131 були поранені.

Речник морської піхоти капітан Кіт Олівер заявив, що американський вояк був убитий на ношах перед тим, як його пораненого мали віднести на літаконосець „Ґуам".

Після того, як почалася перестрілка між протиурядовою шіїтською міліцією друзів і морськими піхотинцями, друзи розпочали справжні бої з урядовими ливанськими військами в горах навколо Бейруту і на самих передмістях ливанської столиці недалеко летовища.

Друзи і шіїтська міліція зайняли і контролюють значну територію в горах навколо Бейруту і намагаються навіть розширити її, а там, де ливанські урядові війська пробують зайти і навести порядок, ці друзи і шіїтська міліція ставлять завзятий опір і бої розгораються з запеклою завзятістю.

Під час перестрілки між напасниками та морськими піхотинцями американські війська стримувалися від рішучих дій з огляду на густонаселений район, звідки стріляли і де ховалися напасники.

На бейрутському летовищі були поранені ще щонайменше чотири особи, летовище було закрите понад дві години.

„Це найважчий день боїв, який ми мали вже на протязі довшого часу", — сказав капітан Олівер. Ця перестрілка співпадає з загальним нахилом до погіршення політичного і військового становища в Ливані, які, здавалося, поправлялися після незакінченої конференції замирення, яка відбулася в Женеві на початку листопада минулого року.

Постійна станція у стратосфері — чергове завдання ЗСА

Вашінгтон. — У своїй головній промові про стан унії президент Роналд Реґен присвятив чимало уваги технологічним справам З'єднаних Стейтів Америки і підкреслив, що черговою метою Америки у міжпланетних просторах є запущення і вдержання там постійної станції та започаткування наукових дослідів для мирного використання такої станції.

Ця ідея не нова, — заявив Президент, — її висунув ще колишній президент Джан Ф. Кеннеді заявляючи, що ЗСА повинні вислати людей на Місяць до 1960 року.Тому свою пропозицію Р. Реґен назвав „черговим логічним кроком" у програмі дослідження надземного простору і використання його для мирних цілей та посилення наукових знань з різних ділянок. Така постійна станція мала б служити людству, в першу чергу американському народові, для збагачення знань невідкритих ще досі ділянок.

„Сьогодні я заряджую Агенції для міжпростірних полетів (НАСА) розпочати проєкт висилки такої станції, обслуговуваної людьми, переважно фахівцями, бо такий проєкт знову піднесе дух американських новочасних піонерів, модерних техніків і науковців та морально скріпить цілий американський нарід", — заявив Президент.

Науковці НАСА кажуть, що вони є готові запустити таку постійну станцію у надземні простори 150-300 миль понад Землею до 1992 року, в залежності від того скільки Уряд плянує виасиґнувати грошей на ту ціль. Приблизні обрахування говорять, що запущення і вдержання на протязі одного року такої станції коштувало б приблизно 8 більйонів долярів. Покищо тільки 150 мільйонів долярів стоять до диспозиції НАСА для здійснення цього грандіозного проєкту.

Постійна станція мусіла б бути змонтована у стратосфері, а складники її були б перекинені із Землі частинами кожна окремо, наприклад, ляборатopія, радарна апаратура, лазерні прилади, приміщення для людей тощо.

У СВІТІ

СПЕЦІЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ, представлене Конґресові, виявляє, що Японія може становити серйозну загрозу в перевищенні ЗСА в ділянці наукових дослідів і винаходів, особливо з питань комерційного застосування геносуміжних дослідів. В рапорті Конґресові цю ділянку називається новою біотехнологією, яка може мати великі потенціяльні наслідки у виробництві нових ліків, харчових продуктів, інших лікарських сільсько-господарських та хемічних продуктів, а також нові засоби нищення токсичних матеріялів різних технічних відпадків.

ЗАКОЛОТНИКИ ПРОТИ законного уряду Чаду, підтримані Лівією, погрожують Франції, що у випадку дальшого просування французьких військ разом з урядовими чадськими військами зустріне рішучу відсіч заколотників і лівійських військ. Заколотники, очолювані колишнім президентом Чаду Ґукуні Уеддеї сприймають таке просування як „відкрите проголошення війни". Комунікат, виданий лідером заколотників Ґукуні Уеддеї минулої суботи з його головної квартири в Бардаї в чадській пустелі, остеріг Францію, що вона повинна сподіватися „відповідної відплати".

КОМАНДАНТ ІРАКСЬКОЇ морської фльоти і прибережної охорони заявив, що будь-який пароплав, який наблизиться до найважливішого іранського пункту вивозу нафти острова Карґ у Перській затоці, розглядатиметься Іраком як воєнна ціль і буде потоплений .Генерал фльоти Абед Мохаммед Абдуллях заявив групі чужоземних кореспондентів наприкінці минулого тижня, що його військові сили мають ясний наказ атакувати будь-яке судно, яке „порушує зону воєнних дій", визначену Іраком у серпні 1982 року. Абдуллях заперечив, що придбані у Франції літаки типу Супер Етандар, озброєні французькими ракетами типу Екзосет, уже використовуються для боротьби з „морськими цілями" в Перській затоці.

ДВА ТЕРОРИСТИ-БАСКИ вбили в неділю, 29-го січня, еспанського генерала на пенсії 67-літнього Ґільєрмо Кінтану при виході з його дому поблизу міністерства оборони в Мадриді. Дружина генерала, 58-літня Марія Елена Рамос, і полковник 64-літній Франсіско Хіль були поранені в ноги, і їх відвезли до лікарні. Хоч жадна з терористичних груп покищо не призналася до цього терористичного акту, поліція сильно запідозріває сепаратистську організацію басків ЕТА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЮНЕСКО заклопотане рішенням ЗСА

Як можна було сподіватися, рішення американського Уряду вийти з членства ЮНЕСКО викликало певне замішання серед американських союзників в Европі та сподівану реакцію у самій таки цій міжнародній організації.

Генеральний секретар ЮНЕСКО Амаду-Меґтар М'Бов, сенеґалець, написав листа до державного секретаря Джорджа Шулца й висловив надію, що „ЗСА перевірять своє рішення і вернуться до ЮНЕСКО і віддадуть цій організації повну та щиру співпрацю".

„Хоч деколи делеґати (в ЮНЕСКО) висловлюють суперечні погляди та стараються, щоб їх прийняти до уваги, це тим більше вимагає затримання універсальности організацій", — писав секретар ЮНЕСКО.

Минулого грудня речник Державного Департаменту, поінформувавши про вихід ЗСА з ЮНЕСКО, заявив, що ЮНЕСКО майже кожний предмет, що був під розглядом на їхньому форумі, перетворювало на політичний, що виявляло ворожість до основних інституцій вільного суспільства, зокрема у випадку вільного ринку та свобідної преси, та дозволяло на необмежену бюджетову експансію".

У дальшому генеральний директор ЮНЕСКО сказав, що ЗСА повинні зрозуміти, що треба розрізняти між поглядами індивідуальних членів-країн чи цілих груп таких країн, і діяльністю самої організації, етична роля якої диктує, щоб бути понад специфічні ідеології, їх, однак, не іґноруючи.

Відповідаючи на закиди, що ЮНЕСКО стало на протизахідніх, протиізраїльських і на просовєтських позиціях, генеральний секретар заявив, що за 37 років від часу постання ЮНЕСКО, основно змінилися предмети зацікавлення серед членів ЮНЕСКО.

Опісля генеральний секретар писав, що ці особи, що його критикують не можуть навести ні одного випадку, щоб його пропозиції на генеральних конференціях ЮНЕСКО суперечили конституції ЮНЕСКО, особливо цим точкам конституції, які голосять „універсальну пошану для справедливости, володіння права, для прав людини і тих основних свобід, які є призначені для народів світу без уваги на расу, стать, мову чи релігію..."

Далі він твердив, що в міжнародному суспільстві зайшли великі зміни в наслідок деколонізації і осягнення самостійности колишніх колоніяльних народів, а з цим прийшло до їхньої появи на міжнародній арені.

Як відомо, на початку, ЮНЕСКО мало всього 28 членів-країн здебільшого країн західнього світу; тепер ЮНЕСКО має 161 членів, в більшості з країн, які постали в наслідок деколонізації західньоевропейських імперій. Ці з-правила підпадають під політичний вплив Совєтського Союзу та у своїй масі є проти цих традиційних вартостей і демократичних засад, на яких є збудований західній світ.

Крім цього, американські і західньоевропейські критики закидають проводові ЮНЕСКО погану і неефективну адміністрацію, широку бюрократичну сітку, протекційну сторонничість в іменуванні службовців та безнастанне зростання бюджету, до якого Америка вплачує 25 відсотків річно. Цим закидам, одначе, генеральний секретар у своєму листі намагався заперечити.

Але, либонь, основною причиною, що вплинула на рішення ЗСА вийти з ЮНЕСКО — це була політична лінія цієї організації, оперта на просовєтській орієнтації, не дивлячись на це, що якраз ЮНЕСКО повинна бути безсторонньою і служити інтересам цієї організації, а не, як це завелося, політичному бльокові із заходу чи сходу.

БЕРУЧИ ДО УВАГИ атмосферу холодної війни, яка тепер панує в світі і вороже наставлення Совєтського Союзу до З'єдинених Стейтів Америки, Департамент енергетики, в порозумінні з Пентаґоном, домагається заборони перелетів всяких літаків понад тими частинами ЗСА, у яких розміщені стратегічні і оборонні ракети. Уряд президента Рональда Регена взагалі плянує скріпити охорону мілітарних інсталяцій перед можливими атентатами і ворожим шпигунством.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Японії Шінтаро Абе прибув у четвер, 26-го січня, до Вашінгтону для зустрічі з віцепрезидентом Джорджем Бушом та іншими членами Адміністрації президента Рональда Регена, щоб продовжити переговори і зусилля на подолання різниць в питаннях військової та економічної політики між Японією та ЗСА.

Степан Женецький

КАСТРО ЗРОБИВ З КУБИ „КРАЇНУ БІДНЯКІВ"

Першого січня ц. р. минуло 25 років з того часу, як Фідель Кастро захопив владу в Кубі. „Срібний ювілей" панування комунізму на Кубі та намагання кубинського диктатора, під протекторатом Москви, накинути комунізм в інших країнах світу, притягнули увагу політичних коментаторів у ЗСА і цілого Заходу, до Латинської Америки і Караїбських островів.

Як писав нещодавно англійський часопис „Лондон телеграф" — Куба наближається до орвелівської організованої „дистофії" (слово, що означає утопійну візію, яка пішла шкереберть і діє навпаки) в 1984 році.

Хоч існує багато переконливих доказів, що кастрівський комунізм не оправдав себе на Кубі і не приніс щастя кубинцям, як не приніс він ні совєтам, ні китайцям, ні ніде у світі, де його силою накинули комуністичні ватажки, то в Америці і в інших країнах Заходу находиться багато наївних лібералів, які твердять, що кубинська система може бути доброю для сучасних неспокійних, напівфеадальних і мілітаризованих народів Центральної Америки. Прихильники „кубинського моделю" твердять, що більшість соціяльно-політичних проблем, які існують під сучасну пору в Центральній Америці, після 1959 року розв'язано на Кубі та що соціяльно-економічні проблеми, успадковані Кастром є на добрій дорозі до корисного полагодження. Одначе кваліфіковані спеціялісти в аспекті соціяльного питання, зокрема в Кубі, з яких багато починало як симпатики Кастра, цим твердженням заперечують.

Мабуть найбільш авторитетну оцінку впливу Кастра на внутрішню політику Куби дає публікація матеріялів, що стосуються дослідів світової слави соціял-антрополога Оскара Луїса і його співробітників. Досліди для цієї праці були переведені в Гавані, столиці Куби, між 1969-70 роками. Цей дослідник намагався у все ще його маловідомій праці про Кубу, перевірити його обговорювану теорію „культуру бідняків", що її він створив. О. Луїс вірив, що т. зв. „культура бідняків" не може мати місця у соціялістичних країнах, бо обставини, які її спричиняють, находяться тільки в капіталістично орієнтованих економіях.

Співпрацівник О. Луїса, Даглес Баттерворт, приходить до цілком протилежного висновку і твердить, що після довгих років наполегливих намагань „перевиховати і індоктринізувати" бідняків, вони не оправдали сподівань держави. Насправді, — каже він із здивуванням, — так є, не зважаючи на очевидні користі для них (бідних), як побудова спільних домів та інших вигод. Баттерворт каже, що соціяльні проблеми, що їх він застав серед бідних людей, переселених до загальних державних домів, були цілком подібні до тих, що їх О. Луїс приписував до „культури бідняків: клясові відносини, релігіоналізм, сварки, бійки, злочинство, родини без батьків, биття жінок, проституція, чорний ринок, продаж наркотиків, релігійне сектанство і т. п. Баттерворт чесно признає, що справу „культури бідняків" з часів перед Кастром, не можна науково удокументувати. Правда, „культура бідняків" взяла свій початок у післяреволюційній Кубі, але це не значить, що вона є залишком попереднього режиму. Насправді, „культура бідняків" існує на Кубі сьогодні як нове явище, яке, правдоподібно, не існувало перед 1959 роком, не зважаючи на це, що стара система мала багато хиб.

Наукові досліди над сучасною Кубою виявили ще й інші помилкові вчення комуністичних ідеологів. У 1968 році згадуваний дослідник О. Луїс писав: „Я маю враження, що режим Куби — на відміну від Маркса і Енґельса — не відкинув т. зв. „люмпен пролетаріяту" (найбідніших з бідних), як вроджених революціонерів і антиреволюціонерів..." Якщо пізніші досліди Луїса і Баттерворта і події на Кубі не вибили їм з голови того погляду, то масовий вихід з Куби три роки тому, до ЗСА, цілковито заперечує їхнім поглядам. У ЗСА все ще багато уваги присвячується на соціяльну сторінку тих небажаних 130,000 кубинців, які творять 1,5 відсотка всього населення Куби, що „вибрали волю" вліті 1980 року і переселилися до Америки. Важливим фактом, що проявився серед тієї хвилі кубинських утікачів є те, що велика більшість з них народилася, або була вихована в часі режиму Кастра і походять з нижчої соціяльної кляси, але серед них найшлося багато злочинного елементу.

Прихильники Кастра в Америці все ще говорять про те, що, мовляв, Кастро виховав у своєму комуністичному царстві „нову людину": людяну, добродійну, з добрими прикметами, соціяльно корисну одиницю. Проте багато прикмет, що їх Люїс приписує „культурі бідняків" саме виявляється серед молодих кубинців вихованих за комуністичного режиму. І якраз такі злочинні елементи, які Карл Маркс і Енгельс приписували „люмпен-пролетаріятові", переважають серед молодих кубинців, як на Кубі так і поза нею.

Взявши до уваги всі наявні докази, як рівнож повідомлення, оголошені самим кубинським режимом, дослідники цього питання прийшли до таких трьох висновків про післяреволюційну Кубу:

1) що захвалювана „нова

Закінчення на ст. 4.

Олександер Домбровський

На смерть Олександра Архімовича

Світ української науки на поселеннях зазнає щоразу нових втрат: особливо рідшають ряди наших науковців старшого покоління, які винесли з батьківщини символічний вогонь запалу й посвяти для дальших змагань за остаточну перемогу української наукової правди, а тим самим — і української всенаціональної справи на торговицях світового політичного митарства. В четвер, 19-го січня, потрясла нашими загальнолюдськими й національними почуваннями до глибини душі сумна вістка про відхід у далекий вирій вічности одного з найвидатніших сеньйорів вільної української науки, вченого европейського формату на полі агрономічних наук, колишнього президента УВАН — проф. д-ра Олександра З. Архімовича.

Не так то давно відмітив я на сторінках „Свободи" (з 27-го квітня 1982 року) „Дев'ятдесятліття життєвого шляху Олександра З. Архімовича", а ось прийшов час з болем серця писати некролог про мого друга. Обидва ми — Олександри, обидва ми раділи спільно досягненнями нашої вільної науки і боліли деякими її невдачами в невідрадних умовинах еміграційного життя, обидва ми при зустрічах мали спільні зацікавлення у розмовах над сучасним і майбутнім української науки, дарма що ділянки наших наукових дослідів були різні: Олександер Зіновійович працював на полі агрономічних наук, а я — історик. Велика ідея перемоги української наукової правди й виховання молодих кадрів науковців, відданих науці й Україні, єднала нас: його — сина Наддніпрянської України, зі мною — сином Галицької вітки української землі.

Відійшов від нас великий учений. Не перебільшу, коли скажу, що був св. п. О. Архімович одним з видатніших спеціялістів агрономічних наук світового маштабу. Він — колишній професор сільсько-господарських інститутів в Україні, а згодом, у часі Другої світової війни й після неї — учений дослідник на селекційній станції під Віднем, запрошений відтак за рекомендацією Міністерства хліборобства ЗСА до Еспанії як видатний фахівець своєї студійної ділянки.

Емігрувавши до ЗСА, професор Архімович замешкав у Ню Йорку, де віддався жертвенній і надзвичайно плідній діяльності на терені УВАН, НТШ і Українського Технічного Інституту. Він відразу опинився у проводі названих установ, стаючи ректором УТІ, керівником природничих секцій УВАН ; НТШ, і згодом — президентом Української Вільної Академії Наук. Завдяки високому стажеві своєї наукової діяльності, працьовитості, організаційній здібності та високій особистій і громадській культурі (був дійсним аристократом духа!), якою притягав до себе людей, особливо співробітників по науковій діяльності, св. п. Олександер Зіновійович продовжував, як на еміграційні відносини, золоту добу Академії в часі її першого президента в ЗСА проф. д-ра Михайла Вєтухова. Якраз мені припала честь належати до найближчих співробітників Олександра Архімовича на терені Академії під час мого виконування обов'язків секретаря Управи УВАН.

Звичайно таке буває, що про покійних пишуть лише добре, іноді всупереч правді. Пишучи короткий некролог про покійного Олександра Архімовича, я не мушу дотримуватися цієї засади, бо це була дійсно благородна людина й великий учений в одній особі. Світлої пам'яті О. Архімович дослівно до самого кінця свого життя не лише вчитувався в літературу свого предмету, але й писав наукові статті до різних журналів. Бібліографія праць Професора є надзвичайно велика, що надає йому почесний чемпіонат особливо плідного автора, який збагачував скарбницю знання з ділянки агрономічних наук численними публікаціями. Та О. Архімович крім того виказував нахил до універсального зацікавлення наукою. Його цікавила історія розвитку природничих наук, а також інших галузей знання. Він держав контакт з Українським Історичним Товариством, цікавився його розвитком і досягненнями та дав кілька дописів на сторінки „Українського Історика" про діяльність Академії за каденції його президентури в УВАН. Останнім часом О. Архімович опрацював на підставі архівального матеріялу важніші дані до історії УВАН від початків її існування аж до часу його президентури включно, що буде надруковане на сторінках „Українського Історика".

Оцінюючи діяльність УІТ, особливо в сучасних умовах нівечення й фальшування української історичної правди на рідних землях, св. п. Олександер Архімович включився в ряди здекларованих друзів УІТ та читав залюбки „Українського Історика". Ми з дружиною й моїм найстаршим сином Андрієм постійно відвідували подружжя Архімовичів у їхньому новому приміщенні „на селі" й наша розмова часто сходила на тему УІТ та „Українського Історика".

В цьому короткому некролозі даю лише загальну сильветку науково-духового обличчя покійного, будучи певним, що докладні біобіографічні дані про нього напише котрийсь з наших фахівців агрономічних наук, бо такі світлі постаті, як Олександер Архімович, заслуговують на окреме відзначення в монографічних працях. До речі буде ствердити, що його вірна дружина д-р Кіра Іванівна Архімович,

Закінчення на ст. 3.

Ф. Лукіянович

ЗИМОВА ОЛІМПІЯДА

У місті, в якому викресано іскру з якої розгорілася Перша світова війна, майже 70 літ пізніше, запалять полум'я зимових олімпійських Ігрищ. Місто, про яке мова — це Сараєво, столиця провінції Боснії та Герцоговини, відділена від синіх вод Адріятицького моря пасмом гір.

Після останніх організаційних неполадків під час Ігрищ в Лейк Плесіді в 1980 році, є надія та дані що така імпровізація не повториться. Організатором цих XIV Ігрищ є югославський уряд, а не якийсь місцевий комітет, як це було в Лейк Плесіді.

Ігрища відбуватимуться від 8-19 лютого, отож будуть тривати 11 днів та будуть передавані у ЗСА на телевізії 64-годинною програмою. Міжнародний Олімпійський Комітет (МОК) перевірив влаштування та висловив своє задоволення.

Колись і тепер

Первісно, це був диспут між скандинавськими країнами, які переважали в індивідуальних і штафетних бігах, як також комбінації бігу, скоку та з'їзду, натомість п'ять альпійських країн домінували в коротких та довгих сляльомах (крутобігах), як також у з'їздах. У скоках легку перемогу мали скандинавці.

Зчасом до цієї групи долучились ЗСА і Канада, які принадили до себе таких асів як Тоні Сайлєра та інших. Систематично тренуючи заокеанських атлетів, вони піднесли їх до світового рівня. Згодом приєднались до цієї кляси лещатарі Польщі, Югославії та Японії.

До піднесення рівня Ігрищ чимало причинились атлети СССР, які приступили в 1952 році. Вони виявились сильними в штафеті 4 x 10 кілометрів; у совгах пар та в гокеї, в яких домінували до 1980 року.

Аматорство і професіоналізм

Це, як і питання точкування так у зимових, як і в літніх змаганнях були та будуть найбільш дразливим питанням в Олімпійських Ігрищах.

Насувається питання — де проходить невидима лінія між аматорством та професіоналізмом? У більшості спортів, вона є ясно проведена — бейзбол, футбол, кошиківка, гокей, теніс, бокс і дужання. Але як в легкій атлетиці та зокрема в зимових спортах?

В Ігрищах в 1912 році індіянського походження змагун ЗСА Джім Торп здобув дві золоті медалі, які відібрано йому тому, що він брав гроші за гру у футбол. Сімдесят літ пізніше його дітям повернено ті медалі (Торп помер 1953 року).

Реналдо Неґемая — це рекордсмен в бігу з перешкодами на 110 метрів, але підписав контракт із професійною дружиною футболу. Його не допущено до Ігрищ в 1984 році, іншим словом здискваліфіковано. Де ж тут справедливість?

Загальновідомий факт, що всі передові змагуни східнього бльоку — це заретушовані професіоналісти. Це правда, що всі вони мають позірну працю, на яку заледве чи появляються, хіба щоб забрати платню. Головним їх завданням — це приходити на вправи та виказатись успіхами. Але МОК примикає на це очі.

Дві заковики

Перша — це участь у турнірах чи змаганнях передових змагунів, бо вони притягають публіку. За явку, вони побирають гроші „попід стіл", що трудно доказати, за явку суворо покарано професійного тенісиста, арґентинця Ґільєро Віляса, але нікого із т. зв. аматорів зимових спортів.

А друге — це реклямування змагуна певного виробу совгів, лещат, черевиків тощо. Назовні воно виглядає зовсім невинним, але насправні приносить даним атлетам сотні тисяч долярів. І це саме було причиною чому Міжнародна Лещатарська Федерація здискваліфікувала двох найкращих лещетарів. Це — Інґемар Стенмарк, ідол шведів, двократний медаліст в 1980 році та трикратний світовий чемпіон. Хіба, треба кращої візитівки? А друга — це Ганні Венцель, яку обожають в малому князівстві Ліхтенштайну (з осягами подібними до Стенмарка). Без їхньої участи, — твердять деякі спостерігачі, це як весілля без музики.

Які можливості?

У лещатарстві, без Стенмарка та Венцель — поле відкрите. Але це ніяк не означає що створилась порожнеча.

У лещатарстві уважають обидва сляльоми, як і з'їзди та скоки — „королями" цього спорту, мабуть, зовсім оправдано.

Цього року не матимемо Тоні Сайлєра, Джана Кіллі, Стенмарка, Венцель, щоб вони домінували в лещатарстві. І це, либонь, краще — бо залишає відкрите поле до попису.

Так на передових місцях у головних пробах слід відмітити двох змагунів із Східньої Німеччини — Клавса Вайсфльока та Клявса Оствальда, до яких доходить ціла плеяда австрійських, швайцарських та інших змагунів.

У скоках — а це своєрідна льотерія — киньте кості на Джеффа Гейстінґса (ЗСА),

Закінчення на ст. 3.

Любов Коленська

ІВАН СМОЛІЙ — ПИСЬМЕННИК РЕАЛІСТИЧНОГО ІДЕАЛІЗМУ

VI.

Чим налите Смолієве серце, можна побачити, прочитавши хоча б цей відступ у книжці, коли Маркіян Сумик, один із головних персонажів повісти, роздумує: „А знову 'друже' — чи не заміцно сказано? Не багато в людини друзів. Не кожний перший скраю тобі друг. Коли ж серед того малого почоту воно ніби на місці. Оточили його члени місцевої теренової сітки в пошані і відданості, як справжні друзі. Якщо міркою дружби є готовість віддати навіть життя за друзів, так тут така чиста дружба у щирій відданості селянській нації, дружба, що пробивається у кожному їх погляді, в кожному русі. Хтось налив ці серця поривами, ідеалами, запалив вогнем любови до свого, готовістю на жертви, щоб тільки здійснити мрію, що її, як казку, розсновували вони, студенти, перед народом-дитиною. Казку про власну державу". Навіть в описі десятника УПА Данила вилонюються оті Смолієві особливі почування: „Вже він у бігу серед просторого подвір'я, коли раптом похитнувся, кріс випав йому з рук і сам він звалився на той кріс. А як падав, явори над стріхою почервоніли страшно, загорілися пекельно. Жаром війнуло на нього, затамувало віддих, і все погасло".

Іноді вчувається у письменника і нотка огірчення, коли він устами Николая (брата Івана Леськова) каже: „То-с вже ту Україну збудував, ци ні?" — Ой, Николаю, Николаю, не збудував (це брат його Іван Леськів). Не суджу тебе, бо ти сліпий. Але й я не виджу далеко. Що виджу? Що не треба жити... Кожна твар на світі по-своєму живе, а ми мусимо жити по-чужому і говорити по-чужому, Ба, та чому...?" А потім Іван знову розмірковує: „Але куди іти тепер? Нема вже йому місця на землі. Багатьом таким як він місця немає. Де то місце, де той край, в якому була б їх сила і правда? Нема такого краю. А виділось, що туй-туй буде, що вже буде своя держава, за яку стільки натерпівся. Як замаювали прапорами села, як наставляли свою владу і проголошували накази..." Не раз, не два задумався Іван Леськів над безталанною долею свого народу й вирішив піти в ряди УПА, щоб не прийшлося „жити по-чужому".

Автор, як і в попередніх повістях, шукає поєднання, духової гармонії поміж тими українцями, що їм доводилося зносити на собі кнут Річпосполитої, і тими братами українцями, що жили під зашморгом кремлівського народовбивства. Це підтверджує фрагмент із повісти: „Світло лямпи падало на обличчя Чуба (українського підпільника) збоку, і чомусь (Маркіянові Сумикові) згадався раптом юний Шевченко в тіні свічки. Тільки на цьому обличчі виписано щось інше... Глибокі лінії, ніби передчасне постаріння. І раптово важка задума. Погляд раз світлий і прямий, то знову спрямований кудись, у тільки йому видимий світ... Скільки часу треба, щоб пізнати цю людину ближче, щоб зблизитися? Вони — два брати. Але як мало знають вони один одного, як різними шляхами йшли... І зійшлися. І зближуються, пізнають себе. Ось розпромінилось обличчя, помолоділо, і від того радісно в усвідомленні безсмертного, позачасового. Привертається знову перерваний зв'язок, вертається історична пам'ятка". І обидва вони, Маркіян Сумик — галичанин і Чуб — наддніпрянець, поєднані працею для своєї батьківщини, засипають Збруч.

У цій повісті цікава постать Федора Карпенка, українця, колишнього вояка червоної армії. В душі Карпенка під впливом нових обставин відбувається зміна, і, не дивлячись на це, що майор Гаркун, совєтський провокатор, який перед упістами прикидався за „свого", намовляє його до зради, Карпенко не дається на підмову. (Карпенко відтак в нього стріляє). Переродження у Карпенковій душі відбувалося поступово. Почалося ще з того часу, коли бійці УПА співали „Боже великий", Карпенко заплющив очі, наче під зливою, що спливала на нього. Наче купався він у новій купелі, що змивала весь бруд і осугу років скитання, все грубіння і здичавіння людей, що не знали ні молитви, ні лагідного слова... Хто ці люди круг нього? Невже це військо? Яке це військо, що кінчає день молитвою? Як може існувати таке військо ? Хто вигадав таке?.." І ці перші думки породжують у нього інші — нові, досі дивні для нього, він прислухається словам і діям упівців, аж наступає в нього цілковите оновлення душі. Після бою він „випустив услід останню свою чергу і викинув знеможено автомат. Збоку з-за обривів підходили друзі, гомоніли збурено з несподіваної удачі, перев'язували рани. А всі вони такі рідні, свої. І де ж він, Федір Карпенко, опинився? З ким? Як усе уляглося. Як щезли сумніви, як чується він з ними, як одне. Ні слуги вони, ні наймити нічиї, а вільні люди. І не треба кривити душею, ні мовчати підло рабом, а йти гордо, випростано. А як упасти у бою, то впасти за свою правду. З обривів видно далеко, а над тобою небо. Ширяє по ньому орел, і від того спогад про степ і чумаків, і про долю козаків".

Начебто у відгомін Карпенкових думок шепотів Сумикові друг Чуб про красу Карпат і про те, що це в тих горах заховалися мазепинці по полтавській битві, утікаючи від Петрових драґунів. — „Освіжила їх гірська вода, заховали смерекові бори, постелилися їм поляни для відпочинку. Відчинилися перед ними колиби верховинців, гостили їх вівчарі вівсяним хлібом і пекучим овечим сиром. Виходили мазепинці на найвищі верхи і виглядала вістки від гетьмана з чужини, ждали на поклик до повстання проти ката України. Метався Орлик від столиці до столиці, від короля до короля за допомогою для катованого народу, бо доберуться Петрові драґуни до самого Парижу, і буде запізно для них. Та володарі плели свої інтриги і змови, а скажений цар вирубував тим часом упень державну верству молодої козацької нації. Заховали мазепинці зброю, одягнули верховинські кожухи, стали вівчарями, промисловиками, газдами. І от, по століттях, треба витягати зброю..."

І ще одна сцена із повісти „Неспокійна осінь", де висувається незвичайний Смолієвий хист наснажувати драматичну напругу — кожним жестом персонажів, кожним їхнім словом, кожним неочікуваним звуком. Для прикладу сцена, коли Гайнріх, знатна ґестапівська „шишка", приходить до дому Куриласів, щоб арештувати Лідію, вона ж, як йому донесли, член підпільної організації. Гайнріх каже Лідії збиратись, а вона гарячково роздумує і приходить до неї — „почуття чогось лячного,

Закінчення на ст. 4.

Европа на роздоріжжі

(Про доповідь проф. Богдана Осадчука з Берліну)

У суботу, 29-го жовтня 1983 року, відбулася в новопридбаному домі Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку, заходом цього Товариства та Українського Інституту Америки, доповідь д-ра Богдана Осадчука, дійсного члена НТШ та відомого европейського журналіста міжнародного засягу. Побіч журналістської праці, зокрема в характері довголітнього політичного кореспондента передової швайцарської газети „Ноє Цюріхер Цайтунг", д-р Осадчук є професором Вільного Берлінського й Вільного Українського університетів і співробітником польського паризького місячника „Культура".

Доповідача привітав та представив численним присутнім голова НТШ д-р Ярослав Падох, який, крім вищеподаних фактів, пригадав відважний виступ доповідача на світовому конгресі історичних наук у Букарешті 1980 р. Там він заперечив твердження одного із совєтських доповідачів, що Бесарабія добровільно включилася в СССР, коли її відступив уряд Румунії, то тільки в наслідок ультимативного домагання уряду СССР. Заяву д-ра Осадчука прийняла чотиритисячна авдиторія оплесками. Д-р Падох зазначив з признанням низку статтей д-ра Осадчука про українсько-польську проблематику у польській „Культурі" та показав присутнім щойно видану накладом „Ноє Цюріхер Цайтунг" книжку доповідача німецькою мовою п. н. „Білий орел і червоний прапор". Він привітав присутнього віцепрезидента УВАН проф. Ярослава Білінського і проф. Ярослава Пеленського, члена УВАН.

Доповідач широко представив сучасний стан Европи, зокрема Німеччини, та захитання віри в їх майбутність. Колосальний натиск на Німеччину з боку Совєтського Союзу, зокрема щодо розміщення американських ракет на її території, народжує нові ідеї об'єднання обох Німеччин, фінляндизацію Німеччини й поворот до давньої пруської політики — опертя на Росію. Цьому сприяє закінчення віри в об'єднання Европи та антиамериканізм. З другого боку, зростає зрозуміння, що відкинення американської оборони шляхом розміщення у Німеччині ракет, спричинить розпад НАТО й цілої оборонної системи Европи. Доповідач подав свої прогнози на випадок розміщення ракет і відмови розміщення, та на випадок совєтської офензиви на Близькому Сході. Ці поважні міркування гармонізували з панівними в сучасній політичній пресі орвеліянськими прогнозами з уваги на початок 1984 року.

Доповідь, яка ставила більше питань, ніж тверджень, зовсім природно викликала широку дискусію, в якій взяли участь Урсуля Балабан, Еля Процюк, проф. Я. Білінський, проф. Я. Пеленський, д-р Мирослав Прокоп, д-р Микола Шпитко, проф. Михайло Кучер, інж. Іван Хамуляк і інші.

Закриваючи цей вдалий дискусійний вечір, голова НТШ зазначив, що він є третім після не менш успішних публічних імпрез, які відбулися в цьому новому приміщенні НТШ, а саме: після квітневої річної Шевченківської конференції та після червневої наукової сесії на пошану покійного архимандрита Василіянського Чину й великого вченого, дійсного члена НТШ, о. Атанасія Великого. Дякуючи доповідачеві за цікаву доповідь, а дискутантам за її поширення, д-р Падох подякував ще д-рові Ростиславові Сочинському, членові Управи Українського Інституту Америки, за співучасть і допомогу в зорганізуванні вечора.

НТШ

Зимова...

Закінчення зі ст. 2.

але наступають йому на п'яти Уляга, Коглєр, Парма, Нюканен та ряд інших.

У бігах як і штафетах, якщо скандинавці не викинуть коника, то можна сподіватись переваги змагунів СССР, майже традиційно. А відносно з'їзду бобследу та санчат — тому, що кожна траса зїзду різниться — порівняння немає. Одначе передбачається, що це буде розгра між Східньою Німеччиною, СССР та альпійськими країнами.

Жіночі конкуренції упрощені тим, що немає скоків та бігів — перегонів на лещатах. Тут виринають прізвища: Ірене Еппле (Західня Німеччина), Тамара МекКінлі (ЗСА), брати Філ і Стів Мер (ЗСА), Франц Кляммер, Ервін Реш і Гарті Вайратер (Австрія), Стів Подборскі (Канада) та інші.

А як на льоду?

Лід ховзький, а передбачення — різні. Совєти заховались — немає уже Зайцевих, цікаво чи мають заміну? Мова про найбільш імпозантну пробу, в якій совєти збирали не тільки рясні оплески, але і золоті медалі. З рамени ЗСА виступатиме пара Карратерс. У жіночих змаганнях фаворизована Розалин Саммерс (ЗСА), а в чоловічих, то, мабуть, наш Скат Гемилтон уже має медалю на грудях.

У гокеї автор передбачує перемогу збірної СССР, бо фактично їм ніхто не дорівнює. Відносно бігу у швидкості на льоду — це відкрита ділянка.

Кінцеві міркування

Ігрища передаватиме в ЗСА телевізійна сітка Ей-Бі-Сі, в сумі 64-годинних передач, із компетентними коментаторами. Немає сумніву, що господарі цьогорічної зимової Олімпіяди докладуть всіх зусиль для успішного переведення Ігрищ.

Трудноців можна сподіватись в змаганнях, де є точкування. Звичайно судді східнього бльоку чекають на карточку совєтського, а потім нашвидку наслідують його, даючи західнім атлетам нижчі оцінки. Але до цього вже почали звикати, як до конечного зла.

Завжди цікаве явище — це, що замість втримати Ігрища на індивідуальному рівні, переносять їх на конто держави, а це включає національну гордість. Але воно вже так прийнялося і це годі змінити.

Відбулись річні збори Братства св. Миколая—5-го Відділу УНСоюзу

Асторія, Н. Й., (В. Л-ць). У неділю, 15-го січня ц.р., тут у церковному приміщенні відбулись річні Загальні збори Братства св. Миколая—5-го Відділу Українського Народного Союзу, одного з перших відділів, заснованого зараз після Першої світової війни.

Зборами проводила президія у складі: Осип Галатин-голова і Наталія Хоманчук—секретар. До почесної президії покликано голову Нюйоркської Округи УНС Миколу Хоманчука, який вже від років є також успішним секретарем Відділу і активним суспільно-громадським діячем. Перед тим стара Управа Б-ва і Відділу полагодила свої фінансові справи, а секретар прочитав діловий і фінасовий протоколи. Стан каси Братства становив на 31-го грудня 1983 року 13,463,53 доляри, з чого 10,000 долярів вльоковані на конто боргових забов'язань в УНС, а решта на чековому конті.

Збори відкрив і привітав усіх присутніх з Новим Роком голова Б-ва і Відділу ред. Володимир Левенець. Вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшановано трьох членів Б-ва, а саме: св. п. Михайла Левицького, Прокопа Левенця і Маріяна Курочку, який до кінця життя був головою Контрольної Комісії. Добре опрацьований протокол з минулорічних зборів прочитала Н. Хоманчук. У своєму звіті голова Відділу В. Левенець згадав не тільки про свою репрезентаційну і громадську працю, але, користаючись інформаціями з Головної Канцелярії УНС, опублікованими раніше у „Свободі", поінформував членів про організаційну працю, підготовчі праці в ювілейному 1984 році, фінансову господарку, Корпорацію Дому УНС та інші активності, закликаючи при тому до пожвавленої організаційної кампанії, шоб таким чином гідно відзначити 90-літній ювілей цієї громадсько-забезпеченевої установи, що була первопочином всього громадського життя в ЗСА.

Звітували ще секретар М. Хоманчук, підкреслюючи свою організаційну працю в минулому і тепер; заступник голови Іван Чуба; касир Маріянна Климишин і виконуючий обов'язки голови Контрольної комісії О. Галатин, який з признанням висловився про активність Б-ва і Відділу та просив уділити уступаючій управі абсолюторію. В дискусії над звітами взяли участь: Стефанія Рудик, М. Хоманчук, Степан Ковалівський, О. Галатин, В. Левенець, М. Хоманчук, Андрій Малая й інші.

На зборах переобрано Управу на черговий рік з маленьким доповненням в Контрольній комісії. До Управи ввійшли: ред. В. Левенець—голова, І. Чуба—заступник голови, М. Хоманчук—секретар, Н. Хоманчук—заступник секретаря, М. Климишин—касир, С. Рудик—заступник касира, Василь Бортник і С. Рудик—відвідувачі хворих; О. Галатин—голова Контрольної комісії, Анна Лемп і С. Ковалівський—члени.

Треба підкреслити, що шляхетною традицією Братства св. Миколая є уділювання щорічних фінансових допомог школам українознавства, громадським установам, студентам, харитативним і молодечим організаціям та іншим при нагоді відбуття річних зборів. Цього року такі допомоги отримали: Школа Українознавства при парохії Чесного Хреста, Інформаційне Бюро УККА у Вашінгтоні, група ТУСМ-у для закінчення відеофільму про Великий голод в Україні в 1932-33 роках по 100 долярів і 25 долярів на збіркову листу для закупу візочка для українки-інваліда в Польщі.

Нововибраний голова, подякувавши членам за перевибір, формально закрив Річні збори і запросив присутніх на перекуску, якою кожного року гостить членів Управа Б-ва і Відділу.

На смерть...

Закінчення зі ст. 2.

також спеціяліст агрономічних наук, була його правою рукою як у науковому, так тим більше моральному аспекті, допомагаючи своєму чоловікові особливо в його старших літах. Свідомість сповнення цього обов'язку супроти любого Друга життя хай буде для неї найкращим моральним відзначенням.

Минулого, 1983 року, ми з дружиною й сином відвідали подружжя Архімовичів, як звичайно, не передбачаючи нічого лихого. Св. п. Олександер Архімович, сиволосий пан, дещо похилений, але з погідним усміхненим обличчям, вітався з нами сердечно й радісно. Розмова велася, як звичайно, про Академію, про УІТ й опрацьовані ним матеріяли до історії УВАН для „Українського Історика". На його пропозицію ми зробили кілька спільних світлин і все, здавалось, було якнайкраще. Це було якраз на уродини Професора. Я бажав йому життя до сто років; „а після сто років будемо далі думати", — сказав я, жартуючи приязно. В місяці жовтні 1983 року ми відвідали останній раз св. п. Архімовича, після чого при нашому відході він проводив нас з хати на подвір'я. Було досить холодно; я просив його йти в хату, щоб не простудитися, бо простуда в старшому віці не ворожить нічого доброго. Прощаючися й розціловуючись, я не сподівався, що прощаю його на смерть.

Якраз на порозі Нового року відізвався у нас телефон. Підійшовши до нього, я почув голос Кіри Іванівни, яка майже крізь плач сповіщала сумну вістку: пополудні 31-го грудня, 1983 року під самий Новий рік, раптово захворів Професор. Наступив параліч лівого боку в Олександра Зіновійовича й він опинився у лікарні. А 19-го січня цього року він відійшов у далекий вирій вічности. І так закінчилася містерія ще одного людського життя, повного творчої праці, наснаги й жертвенности для свого суспільства. Дорогий Друже, Олександре Зіновієвичу, члени майбутньої нашої Академії Наук в Києві — в кращих умовинах української державности — згадуватимуть Тебе теплим словом з пошаною як українського невтомного чемпіона на полі агрономічних наук, на полі української науки.

Пам'яті друга мґра Івана Решетухи

Іван Решетуха народився в Гаях Великих, які завжди належали до Тернополя. Його батьки померли, коли Іван був малим хлопцем. Сиротою заопікувалася тітка Ганна Брикович, жінка Петра Бриковича. Сім'я заможних міщан Бриковичів проживала в Тернополі при вулиці Замонастирській оподалік нашої незабутньої Свят-Успенської церкви. Після закінчення української державної гімназії в Тернополі, Іван студіював право в Ягайлонському університеті, який закінчив дипломом маґістра права. Повернувши до Тернополя, відбув адвокатську практику у вуйка д-ра Степана Бриковича, відомого адвоката та українського громадського діяча. Згодом одружився з Іреною Кметь, дочкою директора Українбанку в Тернополі. Вони мали двоє дітей — сина Юрія і дочку Христину.

Після ісходу з рідної землі на провесні 1944 року подружжя опинилося на скитальщині. Спочатку вони виїхали до Арґентини, а опісля переїхали до ЗСА та поселилися в стейті Ню Йорк. Воєнні переживання та скитальщина підірвали здоров'я Івана. В останніх роках важка недуга збільшилася та знищила його життя. 24-го вересня 1983 року відійшов Іван у вічність, залишивши у смутку дружину Ірену, сина Юрія з дружиною і двома дітьми та дочку Христю, заміжню Лампіку, з мужем Любомиром. Два тижні після смерти Івана помер нагло зять Любомир Лампіка. Його несподівана смерть ще збільшила смуток і горе всієї родини.

З Іваном я дружив ще з гімназійних років. Повертаючись із відвідин свого діда Матвія Решетухи, який проживав на Білогірській вул., він часто вступав до мене на вул. Дороша. Ми ходили з товариством купатися, плавали човном по Сереті та весело проводили час на дозвіллі. В Тернополі Іван належав до Товариства „Просвіти", „Рідної Школи" та до молодіжного Товариства „Молода Громада", у якому разом зі своїми шкільними товаришами, Ярославом Кучерським, Тадеєм Сайом (обидва були головами Т-ва) та Ярославом Кубовим були найбільш активні у цьому Товаристві.

Коли Іван з родиною прибув до ЗСА, ми знову зустрінулися на Четвертому земляцькому з'їзді на Союзівці в 1974 році. В 1979 році відвідав мене Іван з родиною в Маямі. Це була наша остання зустріч. Скромний, привітної вдачі, з веселою усмішкою на обличчі, на знімках з нашої юної молодости, св. п. Іван залишився для мене дорогим спомином.

Б. Остап'юк

У пам'ять Дорогої ТЕТИ
бл. п.
Проф. Софії Лев
складаємо 100.00 долярів
на НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
Оріх і Софія ТЕМНИЦЬКІ
з Влодком, Танею, Юрком і Орестом

В глибокому смутку ділимося болючою вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 9-го січня 1984 р. відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, ТЕТА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ, на 86-му році життя

бл. п.
ЕВГЕНІЯ МАРІЯ БУКАТКО-КРЕХОВЕЦЬКА
з Ващуків

колишня управителька народних шкіл в Україні та малярка

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в українській католицькій церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії, а відтак на український католицький цвинтар Пречистої Діви Марії у Факс Чейсі, Па.

Важким горем прибиті:

ВАСИЛЬ — чоловік
КОРНЕЛЬ — син з дружиною
ІРЕНА КОПИТКО — дочка з чоловіком БОГДАНОМ
АНАТОЛЬ — син
МИРОСЛАВ КОПИТКО — внук з родиною
КОРНЕЛЬ КРЕХОВЕЦЬКИЙ — внук з родиною
САВА — внучка з родиною
ЕВГЕН КОПИТКО — внук

ЛЕСЯ БОГДАНІВ — братаниця з родиною
ЕВГЕН ВАЩУК — братанич з родиною
БОРИС ВАЩУК — братанич з родиною
ЮРІЙ ВАЩУК — братанич з родиною
ХРИСТЯ БАРТОШ — братаниця з чоловіком
РОБЕРТ ВАЩУК — братанич з дружиною
АНДРІЙ І АЛЕКСАНДРА — правнуки
Ближча і дальша Родина в Україні

Ділимося сумною вісткою з Членством НТШ та з Українською Громадою, що 19-го січня 1984 р. у Розендейл, Н. Й. відійшов у Вічність на 92-му році життя, довголітній дійсний член НТШ, Голова Х-Б-Медичної Секції, видатний вчений

сл. п. проф. д-р
Олександер Архімович

народжений 23-го квітня 1892 року в Україні.

ВШановній Дружині й Родині висловлюємо глибокі співчуття.

Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка
та Дирекція Хемічно-Біологічно-Медичної Секції

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
Із сумом повідомляє, що 19-го січня 1984 року, на 92-му році життя, упокоївся

бл. п. проф. д-р
Олександер Зіновійович АРХІМОВИЧ
УЧЕНИЙ БОТАНІК І РОСЛИННИК-СЕЛЕКЦІОНЕР,
В РОКАХ 1961-1970 ПРЕЗИДЕНТ УВАН у США

ПОХОРОН відбувся 23-го січня 1984 р. на українському православному цвинтарі св. св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

УПРАВА УВАН у США
висловлює глибоке співчуття Родині Покійного.

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що 29-го січня 1984 року, несподівано, на 40-му році життя, відійшла у Вічність наша Найдорожча ДОНЬКА, ДРУЖИНА І МАМА

бл. п.
ЗІРКА ЗОҐГАЙБ
уроджена ВЕНКЕ

ПАНАХИДА в середу, 1-го лютого 1984 р. в похоронному заведенні Tenpe Mortuary, 405 E. Southern Avenue, Tenpe, Arizona.

ПОХОРОН в четвер, 2-го лютого 1984 р. з того ж заведення.

Горем прибиті:

батьки — ОТТО І СЛАВКА ВЕНКЕ
муж — TRAVIS ZOGHEIB
донька — СТЕФАНІЯ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, ВУЙКА, СТРИЙКА І КУЗЕНА
бл. п.
СТЕПАНА ЩУРОВСЬКОГО
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
дня 5-го лютого 1984 року
в церквах:
Непор. Зачаття Пр. Д. Богородиці в Дітройті;
соборі Св. Софії у Римі.
Про молитви за душу Покійного просить —
дружина СОФІЯ з родиною

200 „лого" І. Дроздовського

Зразки „лого" І. Дроздовського на тему 50-річчя Великого голоду в Україні

З цими „лого" читачі „Свободи", мабуть, познайомлені. Вони спеціяльні змістом з нагоди недалекого 1000-ліття хрищення України, розсипані по всій, і зокрема по нашій релігійній пресі, вони більші і менші, усякого формату й тематики, але всі підкреслюють велику дату нашого Міленіюму. Теж у „Свободі" були ці „лого" кілька разів, і ледве, чи хто знає, що всіх їх — досі більш 200, — створив скромний Іван Дроздовський з Вінніпегу, співробітник і спеціяліст у великій клішарській фірмі, який роки тому вирішив причинитися до звеличення недалекого тисячоліття і для нього почав рисувати свої маленькі та прецизні графіки. Ювілейний Комітет Тисячоліття і вся наша преса широко користуються „лого" Дроздовського, який не байдужий теж до актуальних справ і дав цілий ряд їх на тему 50-ліття голодомору України та її окупації Москвою. Зразок цих останніх подаємо при цьому. Іван Дроздовський — син піонера-українця з фарми, тепер постійно живе у Вінніпегу.

(ак)

Іван Смолій...

Закінчення зі ст. 2.

страшного, кінцевого. На це дивиться вона востаннє, на ці знайомі речі з дитинства, на цей увесь простір, може вже не побачить ніколи. Напевно не побачить... Яка вона сантиментальна. Хіба вона роками не готувалась до такої критичної хвилини. Така мусіла прийти, вона прийшла сьогодні. Чиїсь кроки. Батько вийшов з аптеки на гору поглянути. Його спокій дивує, ніби й нічого незвичайного в тому, що Гайнріх викинув з шафи на долівку книжки і розсуває чоботом..."

Тоді Ліда і Гайнріх сходять вниз до аптеки. За прилавком — Богдан, її брат-дивізійник. Хвилина розмови поміж Гайнріхом і Богданом; він запитує, куди Гайнріх провадить Ліду. І врешті кінцевий фінал: „Вони напроти себе застигли в безрусі, і, здається, наче невидний секундант відраховує... Три! Раптовий рух Богдана, в його руці зброя...Спалах, гук, ще спалах... Дзвонить в ухах, наче розриваються стіни від гуку. Але очам видно все: у Гайнріховій руці теж зброя, але рука впала... Гайнріх оперся об прилавок і зісунувся на долівку... Богдан над ним, ще навіть не довіряючи собі, наче ждучи, що той підведеться. Конвульсії... Тихо. Нудна хвиля котиться під горло, і все тіло тремтить... Богданові очі спинились на ній, безтямні, блудні. Він все ще держить револьвер в руці. А обличчя, як крейда".

Не дивлячись на жорстоку дійсність, Смолій закінчує свою повість оптимістичною пуантою. Він пише, що хоча „глибока ніч" — сонце напевно „знову зійде на сході, підніметься від землі все вище і вище і заяснів чистим золотом на ще чистішій блакиті завтрішнього дня".

У началі Смолієвого слова є завжди турбота про добро українського народу, є любов до рідної землі і віра в українську людину — її нескореність. Устами Карпенка в романі „Неспокійна осінь" Смолій сказав: „І не треба кривити душею, ні мовчати підло рабом, а йти гордо, випростано. А як упасти у бою, то упасти за свою правду".

Цінність Смолієвих творів — незаперечна. Вона у мистецькому таланавитому пері автора, вона у зображуванні великих духових вартостей та моральних чеснот української людини, її реалістичного ідеалізму. Цими своїми властивостями і вартостями, актуальними в усіх часах і обставинах, Смолієва творчість заслуговує на ту високу літературну оцінку, що її називаємо клясичністю.

Кінець.

Вісті з Т-ва Українських Сеньйорів у Філядельфії

В дні 13-го грудня 1983 року делегація Товариства Українських Сеньйорів під проводом голови проф. В. Винницького і директора інформаційної служби при УОК-Центрі Оресі Гевки в кількості 40 осіб відвідала Гаррісбург, щоб зустріти там стейтових сенаторів, конгресменів і асамблименів з терену Філядельфії і поблизьких громад. Ми їхали тому, щоб обговорити з представниками Пенсильванійської легіслятури проблему допомоги українським сеньйорам, які зарганізовані при УОК – Центрі, в їхній розбудові українського сеньйорського центру. Місцеві філядельфійські власті — ми уважали — трактували нас як громадян другої категорії і два рази внесені нами прохання відкинули без подання суттєвих причин.

Нашу ініціятиву, що ми в цій справі хочемо говорити з нашими філядельфійськими представниками, підтримав сенатор Джозеф Ракс і на прохання Орисі Гевки приготовив нам цю вдалу зустріч. Було зголошених п'ять сенаторів і сім конгресменів.

В нашій делегації, крім сеньйорів, взяли участь три молоді українки: Орися Гевка, Віра Андрейчик і Марійка Татуньчак. Не могла взяти участи в цій зустрічі Христя Черник, керівник суспільної служби при УОК – Центрі.

Кожний з присутніх законодавців одержав відповідного листа, в якому були порушені справи допомоги сеньйорам. Додатково представники, які брали участь у тій зустрічі, вислухали доповнень до згаданих питань. Справи, які ми порушили, їх зацікавили. Вони ставили додаткові нам питання, просили про пояснення так, що після півторагодинної зустрічі-дискусії пообіцяли нам дати свою повну підтримку. Ця візита у них закінчилась спільною урядовою світлиною.

В пополудневих годинах ми відвідали головного секретаря Пенсильванійського департаменту для старших осіб; мали ми з ним дуже тяжку розмову, бо українська проблема в його засягу знань не має багато місця. Щойно по довших переконуваннях і доказах та після висловлення з нашої сторони жалю, що нас хочуть трактувати як громадян „другої категорії", секретар змінив відразу своє ставлення до нас і запевнив нас, що буде старатися нам допомогти.

Великою несподіванкою для укранської делегації було запрошення делегації на засідання стейтового конгресу на третю годину по полудні. На наше приємне здивування, ми почули голос спікера Палати пана Ірвіса, що на внесення конгресмена М. Дейвіда (він українського походження) стейтовий конгрес прийняв резолюцію число 110 „Про жахливий штучний голод в Україні в роках 1932-33, в якій Сталін вигубив від семи до десяти мільйонів українців. Конгрес засудив бальшевицьку тиранію за цей Голокост.

Спікер Палати пан Ірвіс представив українську делегацію, присутню на цьому засіданні, яку повна заля конгресменів (коло 200 осіб) повстанням з місць привітала гучними оплесками. Для всіх нас була це зворушлива і радісна хвилина тому, що ми були свідками одноголосної ухвали цієї резолюції — Число 110. По прийняті цієї ухвали, ми зустрілись з молодими конгресменами українського походження, чи походженням з України, було їх вісім або дев'ять; вони в більшості говорили з нами по-українському. Ми їм дякували за ухвалену резолюцію ч. 110, а вони нам, українським сеньйорам, дякували за те, що перший раз в історії Пенсильванійського конгресу ми, українці, домагаємось своїх прав, які нам належаться. Спільним знімком ми зафіксували наше перебування в конгресі і зустріч з цими законодавцями.

З приємністю згадуємо про те, що конгресмен з Філядельфії Марк Б. Коген дав кожному з нас брошурку з його світлиною на першій сторінці і тризубом на останній. Памфлет написаний англійською і українською мовами про „Великий голод в Україні в роках 1932-33" Важливе в памфлеті, крім усього іншого, є теж те, що на останній сторінці він переводить опит серед читачів з українських проблем. На подані чотири питання він просить відповісти і переслати на його адресу на оплаченій картці. Конгресменові Маркові Т. Когенові ми щиро подякували за його ініціятиву і обіцяли нашу допомогу.

День 13-го грудня 1983 року треба назвати „Українським Днем в Гаррісбурзі і в палаті конгресу". Таким він був для нас ще й тому, що його заранжували не ми, а наші добрі приятелі.

Нашу поїздку до Гаррісбургу треба назвати успішною, бо вона перетворилася з поїздки, наставленої тільки в одному напрямі — „допомоги сеньйорам", на загально інформативну і нав'язання ближчих зв'язків з деякими членами Пенсильванійської легіслятури.

Про поїздку української делегації до Гаррісбургу було дві добрі статті в місцевій газеті в „Монтгомері Ковнтрі Рекорд" з 13-го і 16-го грудня 1983 року, а також була широка стаття у філядельфійському „Інкваєрі" з дня 19-го грудня 1983 року, в якій репортерка пише вже про наслідки цієї поїздки.

Сеньйори філядельфійського Товариства щиро вдячні Орисі Гевці — нашій амбасадорці, яка в порозумінні з сенатором Джозефом Раксом і його секретаркою приготувала цю зустріч до найдрібніших деталів. Сеньйори вдячні теж Вірі Андрейчик і Марійці Татуньчак за їхні виступи в окремих секторах, а сенаторові Джозефові Раксові вдячні сеньйори за його цілоденну опіку в часі нашої зустрічі з представниками легіслятури і за те, що вже як ми сиділи в автобусі, готові до виїзду, він у часі зливного дощу, змоклий, прийшов попрощатися з нами та побажати доброї дороги, Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

Програмова референтка Товариства Українських Сеньйорів Галина Філінська зорганізувала цю незабутню поїздку до Гаррісбургу.

В.І.В.

ПРОПУЩЕНО ПРІЗВИЩЕ КОМПОЗИТОРА

У звідомленні про свято української державности в Ню Йорку, („Свобода" з 27-го січня ц.р.) пропущено прізвище відомого і заслуженого композитора д-ра Ігора Соневицького, твір якого „Під твою милість" у мистецькій частині Академії проспівала сопрано М. Кокольська-Мусійчук. — Ред.

Пам'яті Кіри Скоробогатої

Св. п. К. Скоробогата

Надзвичайно прикрим і болючим для родини і всієї громади міста Ню Йорку й околиць був день 26-го листопада 1983 року, коли рознеслася вістка, що смерть забрала усіма люблену, дбайливу і працьовиту св. п. Кіру Скоробогату.

Кіра Скоробогата народилася 15-го квітня 1916 року в Ню Йорку. В 1930 році з батьками повернулася на на Західню Україну і того ж року вступила в Український Дівочий Інститут в Перемишлі, котрий закінчила успішно матурою.

30-го листопада після панахиди св. п. Кіру попрощала Лена Качала від 64-го Відділу Союзу Українок, активним членом якого була Кіра Скоробогата від часу його існування.

1-го грудня після відправи заупокійної Служби Божої у церкві св. Юра в Ню Йорку, в присутності великої української громади, відпроваджено Покійну на цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку. Прощальне слово від гімназійних товаришок над могилою св. п. Кіри виголосила Ірена Рейнер з Філядельфії. Д-р Юрій Кишакевич прощав Покійну від перемишляків піснею „Через поле широкеє" Котка.

Коли людина когось любить, вона не хоче бачити його сліз. Кіра не хотіла наших сліз під час своєї хвороби. Вона мужньо зносила свої терпіння. Надія для неї була ліками, вона вірила в свої сили. Вона кидала виклик своїй недузі, бо її манив бій, із якого вона вийшла переможцем після її двох операцій. Коли повернулась до неї сила, вона знову взялась до праці. На жаль, довго це не тривало. Вона вдруге опинилась в шпиталі. Кіра не була байдужа до горя інших, її людське горе смутило. Вона щиро раділа, коли бачила радість і щастя інших людей. Всім серцем любила вона свій народ, Церкву, всіх людей. Вона не мала ворогів.

Тризна відбулася у Голидей Ін під дбайливим доглядом зятів Покійної Іренея Гарасимяка та Ігоря Гроня.

На закінчення д-р Граб заспівав улюблену пісню св. п. Кірі „Ой, верше, мій верше", що її підхопили всі присутні.

Св. п. Кіра Скоробогата залишила мужа Романа, доньку Рому Гарасимяк з мужем Іренеєм, доньку Тамару Гронь з мужем Ігорем, внуків Андрея, Дениса Гарасимяків та Ренату і Катріну Гронів та іншу родину.

М. Івасівка

Кастро зробив...

Закінчення зі ст. 2.

людина", яку виховав комуністичний режим на Кубі, має цілком протилежний характер, як того сподівалися кубинські комуністичні ватажки;

2) що у відміну від попереднього твердження Луїса, також Кастро — подібно як Маркс і Енґельс — відрікся від „люмпен пролетаріяту";

3) що у світлі комуністичної теорії, яка твердить, що нібито злочин і кримінальні нахили в людей постають з економічних причин, що існують в капіталістичних країнах — показалася цілком протилежною: якраз всі ті неґативні нахили виявилися в „новій людині", що її виховав комуністичний режим на Кубі. (А ми додамо: і в комуністичній Росії та всіх комуністичних країнах Р. Ж.). Уважні дослідники прийшли до висновку, що комуністичній кубинській системі не тільки що не вдалося зліквідувати соціяльних проблем, приписуваних передреволюційному режимові, але ще їх поглибила, а навіть створила нові.

Оцінка інших ділянок кубинського комуністичного моделю рівнож дуже критична. Відомі у світі науковці, такі, як Г'ю Томас, Карльос Ріполі і Ірвінґ Горовіц, перевірювали багато захвалюваних мітів про досягнення Кастра з кубинською внутрішньою дійсністю і довели їхню неправдивість. Ґордон Луїс, незалежний марксист професор університету у Пуерто Ріко, ствердив ясно: „Дивно, що так багато людей (все ще) приймає кубинсько-совєтський модель, хоч він (модель) виявився нежиттєздатним".

Об'єктивні знавці кубинської комуністичної системи насмішкувато твердять, що єдиним великим політичним досягненням Кастра є те, що йому вдалося так довго, бо аж 25 років, отже найдовше з усіх комуністичних диктаторів, втриматися при владі.

